BUITENGEWONE JAVA-BODE

van Donderdag 4 November 1858.

Bij deze Courant behoort een

BIJVOEGSEL.

AANKOMST DER MAIL.

In de namiddag van gisteren, kwam alhier ter reede het stoomschip *Palembang*, kapt. *H. J. Rooseboom*, medebrengende de Europeesche brieven en dagbladen loopende tot den 24 September. Wij haasten ons, zooveel het kort tijdsbestek toelaat, onze lezers het belangrijkste mede te deelen.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Uit Frankrijk valt weder niets bijzonders te melden. De keizer en de keizerin bevinden zich op dit oogenblik te Biarritz, van waar eerstgenoemde in het laatst dezer maand te Parijs verwacht wordt, om zich alsdan voor eenige dagen naar het kamp van Chalons te begeven. Men meent te weten, dat de regering nu onherroepelijk tot eene expeditie naar Cochin China besloten heeft, om voldoening te eischen voor den op onderscheidene onderdanen van Frankrijk gepleegden moord, en om waarborgen te eischen voor de veiligheid van alle zendelingen en Fransche onderdanen, die Cochin China voortaan zullen bezoeken. Men heeft pogingen gedaan om dit een en ander in der minne te verkrijgen, doch daar dit brutaal van de hand gewezen is, wordt alles tot eene expeditie voorbereid. Nopens eene soortgelijke expeditie naar Madagascar, zijn tegenstrijdige geruchten in omloop.

Het tractaat tusschen Frankrijk en Engeland aan de eene, en de Chinesche regering aan de andere zijde gesloten, is in Engeland en Frankrijk ontvangen.

De Spaansche Cortes zijn den 15den dezer ontbonden en de nieuwe Cortes bijeengeroepen tegen 1 December. De verkiezingen daarvoor zullen in October plaats hebben. Reeds bij de optreding van het ministerie O'Donnell was daartoe besloten, maar men had het uitgesteld, omdat men bij de nieuwe verkiezingen van nieuwe kieslijsten wilde gebruik maken.

Dezer dagen heeft in de staatkundige wereld veel opgang gemaakt het gerucht, als zou de Sardinische regering de haven van Villafranca voor een aantal jaren en tegen eene aanzienlijke schadevergoeding aan Rusland hebben afgestaan. De Engelsche drukpers was daarover in geen geringe mate verbolgen, en het was vooral de *Morning Post*, die aan zijn toorn in hevige artikelen lucht gaf. Sommige Weener dagbladen gaven de Engelsche in dit opzigt niet veel toe, en de *Reichs-Zeitung* meldde in een artikel uit Weenen, dat Sardinië, uit haat jegens Oostenrijk, bovenbedoelde haven in de Middellandsche Zee had afgestaan; eene daad, die, volgens den berigtgever, eens door de geschiedenis graaf de Cavour zwaar zal aangerekend worden en waardoor Rusland, dat van het hooge Noorden tot in het verste Zuiden van Azië, rustig maar zeker voorwaarts gaat, niet alleen eene stapelplaats voor zijne met de Triester Lloyd concurrerende Stoomboot-Maatschappij van Odessa verkrijgt, maar tevens een arsenaal in de Midd. Zee, dat weldra eene reden tot ernstige bezorgdheid zou kunnen worden, enz. Intusschen is dit berigt uit Turin reeds officieel tegengesproken, en zou — zoo men latere berigten gelooven mag — alles daarop neerkomen, dat de Sardinische regering aan eene Russische maatschappij van Odessa, concessie verleend heeft, om het oude bagno tot een depôt van levensmiddelen en steenkolen te bezigen, maar dat van den afstand van Villafranca in een of anderen zin geen sprake kan zijn.

Van meer dan eene zijde wordt herhaaldelijk verzekerd, dat men te Constantinopel de inmenging van vreemde gezanten in de binnenlandsche aangelegenheden des rijks moede begint te worden. Het is echter te betwijfelen, of deze zich daaraan veel storen zullen. Van tijd tot tijd worden meer bijzonderheden bekend nopens de verbeteringen, die de sultan in de finantieële aangelegenheden des rijks wil invoeren. Zoo is openlijk en plegtig, zelfs langs diplomatieken weg aan allen onderdanen des Sultans of vreemdelingen, verboden, hetzij door voorschotten, hetzij door verkooping van goederen of door wat middel ook, de hand te leenen tot de verkwistingen van de nabestaanden des Sultans, of de bewoonsters van den harem. Al zulke verkoopen, voorschriften of wat dies meer zij, zullen voortaan niet erkend worden. De reeds bestaande schulden maken een onderwerp van onderzoek uit, waarbij het doel is de al te groote woekerwinsten te besnoeijen. Verder zullen alle jaarwedden, die meer dan 6000 piasters in de maand bedragen, met een tiende verminderd worden, terwijl ook in de inning der belastingen en de verdeeling in de provincien verbeteringen zullen worden gebragt. Het is der Porte nu gelukt te Londen eene leening te sluiten. Het heeft de aandacht getrokken, dat de Sultan zoo streng tegen sommige bloedverwanten en ministers is opgetreden, waardoor men tot het vermoeden geleid wordt, dat een groot gedeelte van zijn' toorn is voortgevloeid uit de meening, dat men hem van den troon wilde stooten. Men maakt ook de opmerking, dat het onbillijk zou zijn staatsleden te doen boeten voor de verspillingen der vrouwen, wanneer de opzigters, administrateurs der Sultanes door den Sultan benoemd worden. Volgens zeggen zou de vorst een soort van rekenkamer willen formeren, hetgeen in elk geval eene nuttige zaak zou zijn.

De verstandige onderkoning van Egypte hoorde dezer dagen eene zeer onpleizierige profetie en wel deze: »gij zult binnen kort sterven en *die* prins zal u opvolgen." De profetie werd gedaan door den chef der Egyptische waarzeggers, en de onderkoning herinnerd zich bij die gelegenheid, dat de vorige onderkoning door de hand eens moordenaars viel, kort nadat hem ook zijn ophanden zijnde einde was voorspeld.

Hij dacht een oogenblik over de zaak na en verbande daarop al de waarzeggers naar eene stad in het noordelijkste gedeelte des lands, waar zij er over kunnen nadenken, dat niemand hunner met hunne verplaatsing vooraf was bekend geweest, en waar zij elkanderen kunnen profeteren of zij lang of kort bannelingen zullen zijn.

Eenigen tijd geleden kwamen Fransche pleegzusters zich te Lissabon vestigen, met medewerking van het Fransche en Portugesche gouvernement. Zoolang zij zich geheel aan de zorg voor kranken wijdden, waren zij er zeer in gunst bij het publiek, maar het werd anders toen zij onderwijs aan kinderen begonnen te geven; het mishaagde der bevolking, dat buitenlandsche kloosterzusters zich met de volksopvoeding inlieten, en het misnoegen daarover openbaarde zich ook een paar malen in beleedigingen door voorbijgangers aangedaan. Van den anderen kant kwamen niet alleen de Fransche gezant, maar ook vele aanzienlijke ingezetenen van Lissabon voor de Fransche pleegzusters op. Volgens berigt uit Lissabon van den 4den dezer heeft het Portugesche gouvernement in deze zaak eene beslissing genomen, welke strekt, om aan den wensch der bevolking voldoening te geven. Bij een koninklijk besluit van den 3den dezer is bepaald, dat de Fransche pleegzusters die reeds te Lissabon aanwezig zijn, en de paters Lazaristen, die met haar zijn gekomen, er zullen mogen blijven, mits zij zich tot hunne eigenlijke taak, de krankenverpleging en de zorg voor noodlijdenden, bepalen; dat er geene andere Fransche pleegzusters in Portugal zullen worden toegelaten, en dat de instelling der inlandsche pleegzusters zal worden verbeterd, tot welk einde bij hetzelfde besluit eene commissie, met den kardinaal-patriarch van Lissabon aan haar hoofd, benoemd is.

Deze zaak heeft reeds tot diplomatieke nota's tusschen Frankrijk en Portugal aanleiding gegeven.

Sedert in Wurtemberg door de regering een concordaat met den paus is gesloten, dat nog in den loop van dit jaar aan de goedkeuring der vertegenwoordigers des lands moet worden onderworpen, heerscht er veel spanning tusschen Protestanten en Katholieken, en niets wordt door de ijveraars verzuimd, om alle middelen te baat te nemen, ten einde de partijen tegen elkander in het harnas te jagen. Zoo was algemeen het gerucht verspreid, dat de hoogbejaarde koning tot de katholieke kerk zou overgaan, en dit vond zooveel geloof en verwekte zooveel ongenoegen, dat dit gerucht van regeringswijze heeft moeten worden tegengesproken.

Te Berlijn is men van oordeel dat de Pruissische kamers in October zullen worden bijeengeroepen, om alsdan mede te werken tot de regeling van een regentschap. De ligchaamszwakte des konings namelijk is er niet op verbeterd. Het regentschap zal worden voorgesteld overeenkomstig art. 56 van de constitutie, luidende als volgt: »Wanneer de koning minderjarig is, of op eenige andere wijze verhinderd wordt zelf te regeren, zoo aanvaardt de het naast aan de kroon staande meerderjarige bloedverwant van vaders zijde het regentschap. Hij is verpligt om onmiddelijk de kamers bijeen te roepen, die in eene vereenigde vergadering besluiten, of het regentschap noodzakelijk is." Dien ten gevolge zou dus de prins van Pruissen, die reeds nu tijdelijk met de regering is belast, doch alleen als gemagtigde van den koning, als zelfstandig regent optreden, terwijl hij thans nog altijd genoodzaakt is tot het handhaven der door het ministerie v. Manteuffel gehuldigd wordende politiek; of liever, door de partij, die gelijk het dezer dagen ergens werd uitgedrukt, » het koninklijke hoofd vervulde met begrippen van een anderen tijd, even onmogelijk met de zeden onzer eeuw als met de beginselen van het Protestatismus in overeenstemming te brengen, » en in welke begrippen, naar algemeen wordt verzekerd, de prins van Pruissen niet deelt.

TROONREDE,

ter opening der vergadering van de Staten-Generaal,

op Maandag 20 September.

Vereenigde Zitting der beide Kamers.

De heer Mr. *J. A. Philipse*, die den voorzitters-stoel bekleedt, opent, nadat de leden der beide Kamers, zich in de zaal, bestemd voor de zittingen van de Tweede Kamer vereenigd hebben, tegen half een ure de vergadering, en laat een koninklijk besluit van den 14den jl., No. 90, voorlezen, houdende zijne benoeming tot Voorzitter der Eerste Kamer gedurende het aanstaande zittingjaar der Staten-Generaal.

De Voorzitter, aan wien dientengevolge, overeenkomstig het voorschrift van art. 103 der Grondwet, het bestuur der vergadering is opgedragen, benoemt eene Commissie van achttien leden, die Z. M. den Koning bij HDs. aankomst in het gebouw der Staten-Generaal ontvangen en in- en uitgeleide doen zal.

Deze Commissie bestaat uit de volgende Heeren: *van Rheenen van Rhemenhuijsen, Sasse van IJsselt, Idserda, Lycklama à Nyeholt, Storm van Gravesande, van Hoëvell, Blankenheym, Insinger, van Asch van Wijck, Voorthuijzen, Stolte, de Brauw, d' Alblaing van Giessenburg, Vilers de Pité, ten Cate, Meylinck, Wintershoven* en *de Lom de Berg.*

De Ministers, hoofden van ministeriële departementen, de Kanselier der Orden, de leden van den Raad van State, vervoegen zich ten één ure in de Vergaderzaal.

Zijne Majesteit de Koning, die zich, voor het eerst vergezeld door Z. K. H. den *Prins van Oranje*, op de in het programma voor de opening van de vergadering omschreven wijze naar het gebouw der Staten-Generaal begeven heeft, wordt, na een kort tijdsverloop aldaar aangekomen, in de vergaderzaal geleid.

De troonrede waarmede het tegenwoordig zittingjaar der Staten-Generaal op 20 September geopend werd, is zoowel wat onzen inwendigen toestand, als wat de mededeelingen omtrent onze overzeesche bezittingen betreft, in meer dan één opzigt belangrijk.

Wij brengen dit Staatstuk hieronder ter kennisse onzer lezers, onder opmerking dat het de bevestiging behelst van onze vroegere berigten over de aanbieding van wetten tot afschaffing der slavernij in West-Indie, de regeling der Indische Comptabiliteit, het aanbrengen van een behoorlijk verband tusschen de geldmiddelen der kolonien en die van het moederland.

Z. M. de Koning plaatst zich op den troon en houdt de navolgende openingsrede:

»Mijne Heeren!

»De plegtigheid van dit oogenblik heeft voor Mij eene meer dan gewone beteekenis. Mijn beminden oudsten zoon aan Mijne zijde te zien bij het openen der vergadering van de Staten-Generaal, vervult Mijn hart met dankbaarheid aan God, die zijn leven gespaard, zijn aanleg ontwikkeld en zijne jeugd in zoovele opzigten gezegend heeft.

»Het volk, door U vertegenwoordigd, heeft met blijdschap het tijdstip gevierd, waarop wederom een Prins van Oranje het staatkundig leven is ingetreden.

»De blijken van liefde tot Mijn Huis, bij die gelegenheid aan den dag gelegd, hebben Mijne begeerte versterkt om al Mijne krachten te wijden aan het welzijn van het land, voor welks geluk Mijne voorvaderen geleefd en velen hun bloed gestort hebben.

»Aan Mijne Regering valt bij voortduring de rustige taak te beurt, het vrije genot te bevorderen van de zegeningen der beschaving en des vredes. Mijne betrekkingen met alle mogendheden zijn van den meest vriendschappelijken aard; en terwijl met een naburigen staat het handelsverkeer voor de voortbrengselen van den geest door een onlangs gesloten verdrag is vrijgemaakt, wordt in het verwijderd Oosten, door de pogingen Mijner Regering, voor onze bezittingen de handel meer en meer van belemmeringen ontheven, en is het Rijk van Japan voor den wereldhandel toegankelijk gemaakt.

»De veiligheid echter van 's Rijks grondgebied vordert het aanwezen van wapenkrachten ter verdediging. Ik kan U de verzekering geven, dat de zee- en de landmagt zich Mijne zorgen waardig betoonen.

»De rust, door vrede en veiligheid geschonken, doet, onder 's Hemels zegen, de meeste bronnen van volksbestaan mildelijk vloeijen.

»De stremming in den algemeenen geldsomloop, welke eenige maanden geleden handel en nijverheid bedreigde, was gelukkig van korten duur.

»De oogst van dit jaar belooft betere uitkomsten dan aanvankelijk werden verwacht.

»De gunstige staat van 's lands gelmiddelen zal U blijken uit de mededeelingen, die bij het aanbieden van de staatsbegrooting zullen gedaan worden.

»Kunsten en wetenschappen worden met toenemende belangstelling beoefend.

»Ook in onze Overzeesche Bezittingen heerschen rust en welvaart. Mijne Regering bevlijtigt zich, — door een regtvaardig bestuur, door de stoffelijke en zedelijke ontwikkeling te begunstigen en de instellingen te eerbiedigen van de bevolkingen, aldaar aan het Nederlandsch gezag onderworpen, — vertrouwen en gehechtheid aan te kweeken. Mogt desniettemin dat gezag worden miskend, dan is eene talrijke en wel geoefende zee- en landmagt daar, om het krachtdadig te handhaven.

»Het genot van al dezen voorspoed, Mijne Heeren! moet ons aansporen tot ijver om onze staatsinstellingen te verbeteren en te voltooijen.

»Nieuwe of gewijzigde ontwerpen van wetten zijn gereed om U binnen korten tijd te worden aangeboden.

»Uw onderzoek van de staatsbegrooting zal niet zijn afgeloopen, zonder dat een voorstel tot regeling van de wijze van beheer en verantwoording der koloniale geldmiddelen, U ter beoordeeling zal zijn voorgelegd.

»De wets-ontwerpen, die U onverwijld zullen worden aangeboden tot ondersteuning van den aanleg van spoorwegen en ter tegemoetkoming in de financiele bezwaren van onderscheidene gemeenten, mogen offers van de schatkist vorderen, — de toestand van 's lands financien geeft mij bovendien de vrijheid, om U eenige verligting voor te stellen van de lasten der ingezetenen. Verschillende wetten betreffende de belastingen zullen aan Uwe beraadslagingen onderworpen worden. De wenschelijkheid van voortdurende schulddelging zal daarom niet uit het oog worden verloren.

»Is het altijd met smart geweest, wanneer Ik heb moeten gewagen van eene slavenbevolking onder het gebied der Nederlandsche Regering, Ik hoop dat de maatregelen, die beraamd zijn om aan dien toestand een einde te maken, Uwe goedkeuring zullen kunnen verwerven.

»Op nieuw zal eene poging worden gedaan, om door gemeen overleg, den staat van onzekerheid te doen ophouden, waarin de zamenstelling der regterlijke magt en het beleid der justitie verkeeren. Maar niet minder noodig is het, en evenzeer eischt het een grondwettig voorschrift dat een Nederlandsch wetboek van strafregt tot stand komen. Ter vaststelling van de beginselen, welke daarbij zullen aangenomen worden, zal Uwe medewerking worden ingeroepen, en Uwe overweging daarvan zal gelijktijdig kunnen geschieden met het onderzoek van een nieuw ontwerp van wet op de regterlijke organisatie.

» Regeling van den werkkring van den Raad van State; herziening der tabellen, waarbij het rijk verdeeld is in kiesdistricten; bepalingen omtrent den doortogt en den vervoer van landverhuizers; voorschriften ter verzekering van het algemeen belang bij het gebruik van spoorwegen; inrigting van de nationale militie; voorzorgen bij de uitoefening der geneeskunde; — ziedaar eenige der andere onderwerpen, waaromtrent U, binnen kort, ontwerpen van wetten zullen worden aangeboden.

» Mijne Heeren! Het gewigt van deze Uwe werkzaamheden, voegt zich bij de gewaarwordingen van Mijn Vaderhart, om de plegtigheid van dezen dag, voor Mij buitengewoon belangrijk te doen zijn. Zij zal het ook voor U worden, wanneer bij het terugzien op de taak, die U wacht, de bewustheid U zal mogen ten deel vallen van veel te hebben tot stand gebragt ten beste van het dierbaar vaderland.

» God schenke daartoe Zijnen zegen!

» Ik verklaar deze vergadering van den Staten-Generaal te zijn geopend.”

Z. M. de Koning verlaat, na het uitspreken dezer troonrede, begeleid door de commissie, de vergaderzaal, om zich op de bepaalde wijze naar het koninklijk paleis terug te begeven.

De Voorzitter sluit, nadat vermelde Commissie is teruggekeerd, de vereenigde zitting der Kamers.

NEDERLAND.

(*Particuliere Correspondentie.*)

23 *Sept.* De zitting der TweedeKamer van heden was in tweerlei opzigt belangrijk. Vooreerst om de aanbieding van een aantal wetten sedert het recès in gereedheid gebragt en die spoedig nog door meerdere zullen gevolgd worden, maar ten andere om de gewigtige redevoering door de Minister van financien uitgesproken bij de aanbieding, of beter gezegd, bij de breedvoerige toelichting, der Staatsbegrooting.

Om der belangrijkheid wille, en ook om hetgeen daarin nopens O-Indie voorkomt, geven wij van dat stuk, dat in de Overland-Editien der Nederlandsche dagbladen nog niet kon opgenomen zijn, het volgend uittreksel of overzigt der hoofdpunten van het geheele financiele plan der regering, ook in verband tot het gebruik der koloniale geldmiddelen.

De *Minister* behandelde:

I. *De buitengewone behoefte van dezen tijd.* Daartoe bragt hij: 1°. de vrijmaking der slaven in onze overzeesche bezittingen. Eerlang zal tot dat einde een ontwerp worden aangeboden. De vergoeding aan eigenaren, billijkerwijze verschuldigd, zal eene aanzienlijke uitgaaf vereischen, die reeds ten deele in 1859 zal worden gevorderd. Het voornemen der regering is, om de kosten tot vrijmaking der slaven in West-Indie over vijf jaren om te slaan. — 2°. de ondersteuning tot den aanleg van spoorwegen. De regering wenscht zoo mogelijk iets goeds tot stand te brengen, maar aan den anderen kant roekelooze bezwaren voor de toekomst te voorkomen. De regering vereenigt zich in beginsel met het eenparig gevoelen, vroeger door de Tweede Kamer geopenbaard: dat de Staat geen eigen spoorwegen moet aanleggen. Het is haar gebleken, dat het eene onmogelijkheid is om gelden tot lage rente tot dat einde te verkrijgen. Zij is dus tot de slotsom gekomen om de rente van het gevorderd kapitaal te waarborgen. Haar beginsel is, om de ondersteuning aan spoorwegen niet verder uit te strekken dan mogelijk is, dat wil zeggen: dat men geen toevlugt behoeft te nemen tot verhooging van belastingen, of te rekenen op hoogere koloniale bijdragen. Zij schat de behoefte voor de Noordelijke spoorwegen aan kapitaal *ƒ* 13,000,000 en aan jaarlijksche rente *ƒ* 900,000; en voor de Zuidelijke spoorwegen, waarover de onderhandelingen nog loopen, aan *ƒ* 8,000,000 kapitaal en *ƒ* 1,000,000 aan rente. — 3°. de maatschappij van weldadigheid, waarvoor een uitgaaf van *ƒ* 3,650,000 wordt gevorderd.

Vervolgens behandelt de minister in het breede de volgende vier punten:

II. De middelen tot dekking der buitengewone behoeften.

III. De voorstellen der regering nopens de geldmiddelen van den Staat, in verband met die van de koloniale bezittingen.

IV. De inzigten der regering nopens het belastingwezen, en

V. De ontwerpen nopens de Staatsbegrooting voor 1859.

Uit de ontwikkeling daarvan is, wat de hoofdzaken betreft, het volgende gebleken:

Aan batige saldo's is aanwezig ruim *ƒ* 11,000,000.— Uit de Nationale bijdragen van *dit* jaar is aan de schatkist verzekerd ruim 30 millioen. — Het batig slot van 1858 wordt nu geraamd op 67 millioen. — Dus na afloop van dit dienstjaar zijn er 28 millioen beschikbare baten. Daarover wordt beschikt als volgt: *ƒ* 3,650,000 voor de maats. van weldadigheid; *ƒ* 3,800,000 als *verkregen* bate uit de kolonien voor de dienst van 1859; en uit de toekomstige baten van 1859 niet meer dan *ƒ* 9,800,000. — Blijft circa 21 millioen, waarover men voor de spoorwegen kan beschikken. Wanneer over de plannen deswege beslist zal zijn, kan evenwel een deel dier som tot amortisatie worden gebezigd, want de uitgaven voor de spoorwegen behoeven niet op eens te worden gedaan. — Bij de groote ruimte van geldmiddelen laat men de rente der schatkistbiljetten van de begrooting weg.

De kosten der slaven-emancipatie worden geraamd voor Oost-Indie circa *ƒ* 3,000,000; voor West-Indie circa *ƒ* 15,000,000, waarvan in 1859 kan opkomen 8 millioen. De Indische baten over 1859 worden geraamd op *ƒ* 22,300,000. — Er blijft dus, na aftrek van die 8 millioen, circa $14\frac{1}{2}$ millioen over, waarvan *ƒ* 9,800,000 voor de dienst van 1859 en de rest te bewaren voor de behoeften van 1860.

De begrooting voor 1859 is bijna 13 ton lager dan die van 1858.

De schuld (hoofdstuk IX A) vordert bijna 2 millioen minder; er wordt eene ruime aanvrage gedaan voor extra publieke werken (behalve spoorwegen) te betalen uit de *verkregen* baten.

De wet op de middelen is voorloopig onveranderd. Doch in de belastingen worden vele veranderingen voorgedragen. Men stelt voor: afschaffing van den accijns op de brandstoffen; vermindering van den accijns op het geslagt; vermindering van opcenten op het personeel met 10; vereeniging van opcenten en collectief zegel der accijnsen met de hoofdsom. Daarbij wordt voorgesteld aan de gemeenten toetestaan: den accijns op de brandstoffen voor haar te nemen; de 10 rijks opcenten op het personeel voor hare rekening te heffen; het bedrag der opcenten op de grondbelasting voor het gebouwd eigendom met 10 te verhoogen. Voor alle belastingen te heffen 60 opcenten op de *nieuwe* hoofdsom van het gedistilleerd, gelijkstaande met ruim 100 op de *oude* hoofdsom.

Daarentegen is het noodig eenige nieuwe bronnen van inkomsten te openen. Daartoe stelt de regering voor: *a* de gelijkmatige heffing van de grondbelasting naar de uitkomsten van het kadaster; *b* de heffing van een overgangsregt op alle effecten die in de zijlinie verërven.

De raming van de opbrengst is gelijk aan de opbrengst van 1857. Zij laat dus eene bate van 1 millioen, doch, zoo de belastingwetten worden aangenomen, geeft dit eene vermindering van inkomsten van bijna een millioen over 1859 en van ruim twee millioen over volgende jaren. — De wet op het zegel is in behandeling.

---

24 *Sept.* De door Z.M. op den 20sten dezer uitgesprokene Troonrede brengen u onze Couranten. De zinsnede sprekende over onze overzeesche Bezittingen, waarin gezegd wordt, «Mijne regering bevlijtigt zich door een regtvaardig bestuur, door de stoffelijke en redelijke ontwikkeling te begunstigen en de instellingen te eerbiedigen van de bevolking aldaar aan het Nederlandsch gezag onderworpen, vertrouwen en gehechtheid aan te kweeken” doet de hoop voeden, dat een vrijzinnig stelsel van beheer, door ons tijdelijk Ministerie voor Indië beoogd worden. De knellende Reglementen op de Indische Drukpers zullen welligt aan eene herziening onderworpen worden, wanneer het aanzoek daartoe door de ingezetenen aldaar aan de Staten Generaal ingediend wordt.

Hierop vermeende ik uwe atentie te moeten vestigen. Door den heer van Vlissingen zal, zoo men verneemt andermaal een voorstel wegens koloninsatie der O. I. buitenbezittingen gedaan worden; door de Heer Sillem c. s. wegens de daarstelling van eene versnelde regtstreeksche vaart op O. I. Met genoegen ontwaart men, dat hier te lande thans een ondernemingsgeest ernstig wordt aangewakkerd, die lang gesluimerd heeft.

Onze provincien zullen door een spoorwegnet verbonden worden. Daardoor zal de handel vooral op Duitschland belangrijk toenemen. Van wege de Directie der Ned. Hand. Maatschappij is eene nieuwe leening ten bedrage van *ƒ* 5,000,000 Gulden à 4% gesloten geworden, ten behoeve van particulieren Handel door haar te drijven van vreemde Landen, als van Australie, China, de Kaap, Zuid en Noord-Amerika, enz. op hier, zulks kan voordeel aanbrengen aan den Handelstand hier te lande in het algemeen.

De Najaarsveiligen door de N. H. M. sedert den 1sten dezer dit jaar te Rotterdam gehouden, zijn alle coulant afgeloopen. Van de in veiling verkochte 700,000 Balen Java Koffij zijn reeds 300,000 Balen afgeleverd en verzonden. Men verwacht, dat tegen Ultimo October de afleveringen minst genomen 500,000 Balen zal beloopen. Naar goed ord. kleurige Java en goed blanke Padang bestaat nog aanhoudend vraag, waarvoor gretig 1 à $1\frac{1}{2}$ ct. Avans besteed wordt. Particul. aanvoeren gaan gril van de hand. In de op den 21sten dezer gehoudene Suikerveiling, werden 55,700 krandjangs en kanassiers Coulant verkocht No. 16 à *ƒ* 41,—.

Specerijen werden boven taxatie betaald.

Noten No. 1 121 ct. No. 2 103 à 106. Foelie 96 à 97 ct.

Nagelen « 1 25 « 24

Java Kaneel No. 3 71, No. 4 58; bruine Peper 27 á 28, witte 56 à 58.

De Handel in Rijst is aanhoudend stil, slechts tot lage prijzen vinden nu en dan eenige omzettingen plaats.

Van Oost-Indische Runder- en Buffelhuiden hebben in den laatsten tijd nog al belangrijke afdoeningen tot vaste prijzen plaats gehad. De opinie voor dit Artikel blijf gunstig. Gom verlaten, Arak vind tot matige prijzen koopers. Java Tabak tot matige prijzen wel van de hand gaande, vooral de blanke soorten, waarvan thans geen vooraad is. Voor deze soort bestaat vraag en zouden hoogere prijzen te bedingen zijn. De markt is gunstig gestemd.

Op den 28sten dezer wordt door de N. H. M. veiling gehouden van ca. $1800/_2$ kisten Indigo en 86 kisten Cochenille.

Men verwacht dat ook deze coulant zal afloopen. Wat thans bij kleinigheden daarin omgaat, wordt met 50 en 60 c. Avans op vorige veilingsprijzen betaald.

De laatste berigten uit Amerika bragten ons hoogere prijzen van katoen. De oogst aldaar zal niet zoo gunstig uitgevallen zijn, dan verwacht werd. Dien ten gevolge zijn dan ook de Prijzen te Liverpool eenigszins gestegen. Callicots worden dan nu ook door de fabrikanten hooger gehouden. Wegens het schrale voeder door de langdurige droogte ontstaan, zijn de prijzen van Vleesch Kaas en Boter merkelijk gerezen, en ofschoon de weilanden thans door in den laatsten tijd ingevallen regen, een beter aanzien verkregen hebben, zoo blijven de prijzen hoog wegens gebrek aan voorraad.

De geldmarkt is goed voorzien, desniettemin blijft het bankdisconto op $3\frac{1}{2}$pCt. van wissels, en $4\frac{1}{2}$pCt. van promessen staan. Uit het buitenland worden aanhoudend effecten hier ter markt gebragt, anders zou het disconto lager staan.

In de maand Augustus werd door kooplieden, reeders bankiers en andere invloedrijke burgers der city van Londen eene petitie ingediend aan de engelsche regering, waarin daarop werd aangedrongen, dat aan de door Sir James Brooke in *Serawak* op *Borneo* gestichte kolonie de besche[rming] van Engeland toegewezen werd verleend, niet al[leen] omdat Brooke aanspraak op vervoeren zijner wensch[en] heeft, maar ook, omdat op Borneo een Engelsche han[del] bloeit, waarvan de waarde 1 millioen in het jaar bedra[agt].

Deze petitie werd door the *Times* krachtig ondersteu[nd]. Dit blad vreest dat de Hollanders zich meester zull[en] maken van *Serawak* en het groote monopolie dat zij re[eds] in den Indischen Archipel bezitten, zullen uitbreiden [en] bevestigen; het is eenvoudig eene kwestie tusschen [de] Hollanders en de Engelschen, tusschen de kabinetten [van] s' Hage en London. Indien de Engelsche regering m[ogt] aarzelen Serawak in bescherming te nemen, dan zou Holland maar al te zeer bereid zijn met den Rajah v[an] *Serawak* in onderhandeling te treden, zoo sprak de *Tim[es]* op 14 Augustus.

Sedert dien werd uit *Liverpool* eene soortgelijke peti[tie] ingediend. — Thans is ook uit *Norwich* een adres bij [de] Engelsche regering dienaangaande ingekomen. Adres[san]ten beweren dat het strijdig met de goede trouw en Engelands belang zoude zijn, indien het gouvernem[ent] *Serawak* aan zijn lot overliet. — Aan het bezit van [de] nederzetting zijn huns erachtens, groote voordeelen v[er]bonden, en wel bepaaldelijk het overwigt in de Chinee[sche] zee, het bezit van uitgebreide steenkolenlagen in het v[erre] Oosten, de gelegenheid om eene veilige telegraaf comm[u]nicatie met China daartestellen en de ontwikkeling [van] een in delfstoffelijke en plantaardige voortbrengselen [rijk] land, al welke voordeelen hun thans te gewigtiger schij[nen] sedert China door het nieuwe verdrag voor Europa's han[del] en invloed geopend is.

De transatlantische telegraafkabel sedert primo dezer [de]fect zijnde, schijnt niet hersteld te kunnen worden.

Heden nacht is de heer Focke president der Nederland[]sche bank overleden.

Het ontwerp-adres in antwoord op de troonrede is [he]den ochtend door de commissie aan de Tweede Ka[mer] ingezonden. De inhoud is als volgt:

» De Kamer begroet dankbaar de heugelijke omstandig[]heid van het intreden van den Prins van Oranje, [den] beminden Kroonprins, in het staatkundig leven. De Ka[]mer wenscht intusschen den Koning gezondheid en kr[acht] toe, om voortdurend zijne zorgen te kunnen wijden [aan] de bevordering van het heil van Nederland. De voo[rt]durende goede verstandhouding met alle mogendhe[den] kan zeker dienstbaar worden gemaakt aan de opheff[ing] van elke belemmering, die in 't handelsverkeer met and[ere] volken bestaat. De Kamer wenscht, dat de maatrege[len] tot verbetering van den inwendigen toestand der ov[er]zeesche bezittingen met een goeden uitslag zullen word[en] bekroond. De leden gevoelen de verpligting der wetg[e]vende magt, om den voorspoed van 't Vaderland aan [te] wenden, niet alleen tot ijverige voltooijing der ontwik[ke]ling onzer staats-instellingen, maar ook tot bevorderi[ng] van het algemeen welzijn. De Kamer zal daartoe m[et] hare beste zorgen medewerken. De Kamer geeft gaa[rne] de verzekering van hare innige verknochtheid aan [het] Koninklijk Huis, en ten slotte de hoop te kennen, d[at] door gemeen overleg deze zitting weder de gewensch[te] vruchten voor het Vaderland zal dragen.”

CHINA.

Extract uit een particulier schrijven van *Hongkong*, [] October 1858.

De staat van zaken blijft hier nog steeds ongunstig en de heropening des handels ligt nog immer in de t[oe]komst, alles is echter rustig en men verdiept zich in [gis]singen wat de rede van dezen stilstand zij. De Chinee[sche] kooplieden willen gaarne hunne producten afzetten, [de] vrees voor knevelarijen van de mandarijnen houdt h[en] echter terug. Wij ontvingen met deze mail berigt [van] *Shanghae* dat de twee keizerlijke Commissarissen ald[aar] van *Peking* aangekomen waren, om het tarief van [rech]ten te regelen. De *Daily press* van heden, geeft extr[act] eener proclamatie van *Canton* die zeer vredelievend klinkt, die echter op den handel volstrekt nog geen [in]vloed gehad heeft.

In *Swatow* heeft den 21sten September een he[vige] tijphon, waarbij alle schepen ter reede (een twintigt[al] drift geraakten, meest allen werden op het strand ge[]en zijn meer en minder beschadigd of totaal verloren onder de laatste behoort de Hollandsche bark *Agan[ita] Adriana* kapt. Verschuur, welk schip op een oogenbl[ik] dat het water 15 voet boven het hoogste peil rees, [] mijl het land werd ingezet, na masten, etc. verloren hebben. Het schip werd daar door de Chinezen aange[]vallen en uitgeplunderd, de kapitein en equipage voor [de] overmagt moetende bukken, konden slechts met levens[]gevaar en zelfs slechts na verlies van alles, zelfs hun[ne] kleederen, van boord komen; allen zijn tegenwoordig hier.

BATAVIA.

Men schrijft ons van *Palembang* dd. 24 October jl.

In de bovenlanden is het zeer onrustig.

Onze troepen hebben eene doesson, die met oproelingen bezet was, aangevallen, maar zijn tot driemalen terug geslagen, na plus minus dertig dooden en gekwetsten te hebben bekomen.

Onder de eersten, is helaas! de algemeen bemin[de] kapitein der artillerie *Coostermans.*

Eenige dagen later heeft men op nieuw getracht, di[e] plaats in te nemen, na nog eene versterking van 50 m[an] benevens twee stukken geschut bekomen te hebben, dan ook deze aanval is niet alleen mislukt, maar o[nze] dapperen zijn tot Lahat terug geslagen. Onder m[eer] andere dooden, moet ook de 1ste Luit. *Tomeij* behooren. Het is te hopen, dat er spoedig versterking kome o[p]dagen, want anders kan men met geene mogelijkheid de gevolgen berekenen.

Na het sluiten dezer verneem ik, dat de 1ste Luit. *Tomeij* nog in leven is, hoewel zeer zwaar gewond, te[n] eerste aan de hand, daarna in den rug en eindelijk door een' kogel in den buik.